

GAZETA LWOWSKA

PRENUMERATA:

Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do domu 4-80 — z dostawą 5-30 — Zamiejscowa miesięcznie z przesyłką pocztową 5-30 — Zagranicą 7-00 zł.
P. K. O. 141.690.

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ej PO-
POLUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

CENA NUMERU 20 gr.

Biura Redakcji i Administracji: pl. Smolki 3. I. p.
Telefon Redakcji 21-18, Administracji 21-17.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11 do 12
Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty

Konferencja w Hadze.

Rozpoczynająca się w dniu dzisiejszym w Hadze konferencja w sprawie odszkodowań i kwestyj z niemi związanych obejmuje tematy bardzo doniosłe i skomplikowane, obraz ogólny sytuacji jest wcale jasny i już teraz można próbować zdać sobie sprawę, jaką drogą pójdą obrady.

Przedstawiciele rządów zbierających się w stolicy Holandji, zgromadzenie najwybitniejszych decydujących mężów stanu, ma obradować nad zatwierdzeniem i wprowadzeniem w życie planu Younga w sprawie odszkodowań, opracowanego przez paryską konferencję rzeczoznawców. Wprawdzie rząd angielski zaznacza, że gotów wystąpić z pewnymi poprawkami, mimo to jednak wszyscy niemal uczestnicy są zgodni w przewidywaniach, że na terenie finansowym nie przyjdzie do niczego, ani do zmian, mających jakiegokolwiek większe znaczenie. Wszyscy stwierdzają, że plan Younga jest wynikiem długotrwałych pertraktacji i usiłowań, pragnących pogodzić rozmaite interesy. Naruszenie szczegółów, jednego, innego, większe znaczenie, nieuchronnie pociąga za sobą wyprzedzenie całości z równowagi. Mówi się powszechnie, że konferencja haska w stosunku do planu Younga może powiedzieć tylko „tak” albo „nie”. Ta pierwsza odpowiedź jest w wysokim stopniu prawdopodobniejsza.

Nie więc w kwestjach fachowych ściśle finansowych leży główne zadanie konferencji i nie tu szukać należy głównych trudności, które będzie musiała przezwyciężyć. Istota problemu niezrównoważonego jeszcze, choć kontury rozwiązania już się zarysowują, leży w dziedzinie politycznej związanej ze sprawą odszkodowań, w problemie, który utarło się nazywać „likwidacją wojny”. Niemcy, którzy chętnie używają tego określenia, mają obecnie przedewszystkiem na myśli ewakuację Nadrenji i Zagłębia Sary w terminie wcześniejszym, niż to przewiduje Traktat wersalski.

Trudno zaprzeczyć, że realizacja tych postulatów niemieckich staje się coraz bliższa. W Genewie za zgodą kanclerza Hermana Müllera, który przewodniczył wówczas delegacji niemieckiej, związane ze sobą trzy kompleksy spraw: sprawę odszkodowań, ewakuacji obszarów ewakuowanych i kontroli nad ich demilitaryzacją, po opróżnieniu przez załogi okupacyjne, w postaci specjalnej komisji konstatacyjno-pojednawczej. Pierwszy problem jest już rozwiązany. Walka polityczna więc o zrealizowanie kwestii drugiej dokona się na terenie punktu trzeciego. I tutaj Niemcy dotąd zajmowały stanowisko nieustępliwe.

Nie godziły się na wprowadzenie specjalnego organu kontrolującego demilitaryzację i rozbrojenie i tembardziej nie dopuszczały możliwości funkcjonowania tego organu po roku 1935, a więc po terminie przepisany przez Traktat wersalski dla ewakuacji ostatecznej. Pod tym względem więc Haga będzie terenem zawziętych zapewne sporów i targów.

Nadchodzą wiadomości, że koła niemieckie, nastrojone bardziej poje-

Zadania delegacji angielskiej na międzynarodowej konferencji odszkodowawczej w Hadze.

Londyn, 5 sierpnia. (PAT.) Korespondent dyplomatyczny »Sunday Times« miał możliwość zainterpelowania szefa delegacji angielskiej na konferencję w Hadze, Snowdena, co do jego planów w Hadze. Według informacji tego korespondenta, Snowden będzie dążył do trzech celów: przedewszystkiem do całkowitego utrzymania żądań Anglii, według procentowego określenia w protokole z r. 1920, następnie, starać się on będzie, aby jeszcze raz w zgodnym porozumieniu zrewidowana była polityka reparacyjna, wreszcie, zwróci specjalną uwagę na koncesje, które zostały już poczynione niektórym państwom europejskim, przedewszystkiem na koncesje poczynione Italji. Co się tyczy zastosowania planu Younga, to Snowden nie zgodzi się na żadne ustępstwa, któreby obniżyły żądania Anglii. W końcu korespondent dyplomatyczny cytując rozmowę, podkreśla, że rząd Wielkiej Brytanji nie jest zobowiązany do przyjęcia planu Younga. Doradcy, którzy go podpisali, byli niezależni i nie występowali jako pełnomocnicy swoich rządów.

Londyn, 5 sierpnia. (PAT.) Stanowisko zajęte przez ministra Snowdena

przeciw przyjęciu planu Younga, znalazło gorącą aprobatę w całej prasie londyńskiej. Opinia angielska bez różnicy odcieni w sposób zdecydowany poparła swego ministra skarbu, który stał się odrazu najbardziej popularnym przedstawicielem obecnego rządu. »Ewening Standard« wyraża przekonanie, że na konferencji haskiej Wielka Brytanja podtrzymywana będzie przez mniejsze państwa, które dotychczas uważane były za sojuszników Francji bez zastrzeżeń. Dziennik wymienia na pierwszym miejscu Polskę oraz Jugosławję i Grecję, jako państwa, którym plan Younga również nie dogadza.

Reasumując stanowisko prasy londyńskiej, należy stwierdzić, że rząd Labour Party zdobył sobie w ostatnich dniach w całej opinii angielskiej olbrzymią popularność zarówno stanowiskiem zajętem przez Hendersona w rokowaniach z Sowiecami, jak i zwłaszcza stanowiskiem zajętem przez Snowdena w sprawie planu Younga. Jeżeli jeszcze Mac Donald pomyslnie przeprowadzi pertraktację z Ameryką, co do rozbrojenia na morzu, to rząd Labour Party potrafi osiągnąć silną pozycję.

Komuniści niem. przygotowują się do nowych wystąpień w dniu 11 sierpnia b. r.

Berlin, 5 sierpnia. (PAT.). Ubiegłej nocy doszło w kilku punktach miasta do krwawych napadów komunistycznych na członków republikańskiego Reichsbanneru. Związek Reichsbanneru zapowiada na wtorek wielkie pochody celem zaprotestowania przeciwko dokliwemu pobiciu członków organizacji. »Rote Fahne« zwraca się z apelem do członków partji komunistycznej, wzywając ich do czynnego wystąpienia w dniu 11 sierpnia i niedopuszczenia do pochodów republikańskich z okazji święta konstytucji wejmarskiej. »Vor-

wärts« ogłasza tajny rozkaz wydziału organizacyjnego partji komunistycznej, z którego wynika, że komuniści przygotowują istotnie na wielką skalę napady i awantury na dzień uroczystości konstytucyjnej. Wobec tych niedwuznacznych zapowiedzi ze strony komunistów oświadcza »Vorwärts« dojdzie musiało do starć ulicznych w Berlinie, ponieważ policja otrzymała wyraźny rozkaz rozpedzania uczestników pochodów, ponadto zaś manifestanci nie zechcą przypatrywać się biernie awanturom komunistycznym.

Przemysłnictwo broni w Austrii trwa w dalszym ciągu.

Wiedeń, 5 sierpnia. (PAT.) Komunikat rządowy donosi, że dyrekcja policji w Lincu przedsięwzięła rewizję na zamku, będącym własnością ks. Stahremberga. Skonfiskowano magazyn broni, składający się z 39 karabinów, 4 pistoletów, większej ilości amunicji i innego rzyntunku wojskowego. Przeciw Stahrembergowi i nie-

znanemu nadawcy przesyłki wdrożone zostało śledztwo karne o bezprawne posiadanie broni i o fałszywą deklarację przesyłki.

Wiedeń, 5 sierpnia. (PAT.) »Arb. Ztg.« donosi, że władze kolejowe skonfiskowały w Krems 5 skrzyń, napełnionych karabinami maszynowymi.

dnawczo, gotowe są zgodzić się na utworzenie komisji konstatacyjno-pojednawczej, funkcjonującej do roku 1935. Niewątpliwie jednak apetyty niemieckie gwałtownie rosną a gotowość dawania drobnych nawet rekompensat za otrzymywane wielkie ustępstwa maleje w sposób bardzo widoczny.

Polska będzie w Hadze reprezentowana, a fakt ten stanowi sukces naszej dyplomacji i pozwala na bezpośrednią obronę naszych interesów na terenie rozpoczynających się doniosłych rokowań międzynarodowych. Minister Za-

leski udzielił przed wyjazdem na konferencję krótkiego wywiadu przedstawicielowi warszawskiego »Messenger Polonais«. W oświadczeniach swoich musiał być bardzo oględny ze względu na rozpoczynające się rokowania. Na podniesienie zasługuje oświadczenie Ministra, że Polska ma widoki uzyskania mandatu do rady nadzorczej międzynarodowego Banku Odszkodowań. Jest to pierwszy sukces i dobry prognostyk na przyszłość.

RUMUŃSKI MINISTER HANDLU W KATOWICACH.

Katowice, 5 sierpnia. (PAT.) Dziś o godz. 8 rano przybył tu rumuński minister przemysłu i handlu Madgearu, w towarzystwie Min. Kwiatkowskiego. Na dworcu powitał gości Wojewoda Grażyński. Po śniadaniu i zwiedzeniu gmachu Urzędu wojewódzkiego, Ministrowie udali się samochodem do Królewskiej Huty, poczem zwiedzili fabrykę państwową związków azotowych w Chorzowie. Wieczorem pan Wojewoda podejmował gości obiadem. W nocy minister Madgearu wyjechał wraz z Min. Kwiatkowskim do Poznania na P. W. K.

DALSZE OBRADY KONFERENCJI INWALIDÓW

Warszawa, 5 sierpnia. (PAT.) Dziś w drugim dniu obrad międzynarodowej Zjazdu organizacji inwalidów przystąpił do prac nad szeregiem wniosków, złożonych przez poszczególnych delegatów. Komisje ropatrywały szereg rezolucji, dotyczących przede wszystkim propagandy pokoju i zmierzających do jego utrwalenia oraz zagadnień z dziedziny zaopatrzenia ofiar wojny. Nad każdym zgłoszonym wnioskiem toczyła się szczegółowa dyskusja. Wnioski te w ostatecznej formie będą przedstawione plenum konferencji. Dyskusja prowadzona jest na bardzo wysokim poziomie, co jest zasługą członków komisji, będących przeważnie posłami do parlamentów. Po zakończeniu obrad komisji, przystąpiono do wyboru naczelnego komitetu, do którego powołano po dwóch przedstawicieli z każdego kraju.

INTERWENCJA W SPRAWIE KLIMKA.

Berlin, 6 sierpnia. (AW.). Poselstwo polskie w Berlinie interwenjowało w sprawie ulaskawienia obywatela polskiego Jana Klimka, skazanego na śmierć przez sąd przysięgłych w Landsbergu nad Wartą. Dotychczasowe wyniki dochodzeń wskazują, że wyrok śmierci jest potworną omyłką sądownictwa niemieckiego. Sprawą tą zainteresowała się Liga obrony praw człowieka i obywatela.

WALDEMARAS PRZYBĘDZIE DO GENEWY.

Berlin, 5 sierpnia. (PAT.) »Berl. Tageblatt« donosi z Kowna, że według krążących tam pogłosek, Waldemar zamierza przybyć osobiście na Zgromadzenie Ligi Narodów. Towarzyszyć mu będzie poseł litewski w Berlinie, Sidzikauskas. W Kownie przypuszczają, że ostatnia skarga litewska przeciw Polsce wejdzie już na porządek dzienny sesji wrześniowej.

NIEPOWODZENIE LOTU SOWIECKIEGO.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 6 sierpnia. Z Londynu donoszą, że samolot sowiecki »Skrzydła Sowieców«, który 10 lipca b. r. rozpoczął lot okrężny: Moskwa-Berlin - Paryż-Rzym-Wiedeń-Warszawa i Moskwa, opadł przed paroma dniami pod Londynem i wskutek rozbicia motoru dalej lotu kontynuować nie będzie. Pilot Gromow i cała załoga wracają wprost z Londynu do Moskwy.

Egzamin dojrzałości politycznej.

Sesja parlamentu rumuńskiego została zamknięta. Rząd narodowej partii chłopskiej od ośmiu miesięcy sprawuje w Rumunii władzę. A w związku z tem »Le Temps« paryski, wyrażający w swoich artykułach wstępnych opinię francuskiego ministerstwa spraw zagranicznych, zadaje pytanie, czy narodowa partja chłopska rumuńska zdała egzamin z dojrzałości politycznej w sprawowaniu władzy. Rozważania te wielkiego dziennika francuskiego mają duże znaczenie, gdyż znane są ściśle związki łączące oddawna Rumunię z Francją, a z drugiej strony wiadomo, że odsunięci obecnie od władzy liberałowie rumuńscy, zaciekle przeciwnicy narodowej partji chłopskiej, w polityce zagranicznej mieli orientację zdecydowanie filofrancuską i dbali zawsze o utrzymywanie rozległych i trwałych stosunków z kołami paryskimi.

Usiłowania te trwają z pewnością w dalszym ciągu w sensie dla obecnego rządu rumuńskiego zapewne niezbyt przychylnym i dlatego tembardziej podkreślić należy, że odpowiedź »Tempsa« na pytanie, które sobie zadał wypadła zasadniczo przychylnie, mimo pewnych, delikatnych zresztą bardzo, objękcji, których źródło, jak należy przypuszczać, leży w stosunkach, utrzymywanych w przeszłości.

»Le Temps« z zadowoleniem stwierdza energję i równoczesny realizm polityki rządu rumuńskiego. Zaznacza, że ludzie będący obecnie u steru w Bukareszcie, zdali egzamin ze swoich kwalifikacji i wymienia przedewszystkiem prezydenta gabinetu, p. Maniu, i ministra spraw zagranicznych, p. Mironescu. Linja polityki zagranicznej rumuńskiej została utrzymana przez wzmocnienie Małej Ententy i politykę ładu i pokoju w ramach i duchu Ligi Narodów.

Trudniejszym było zadanie, które nowy rząd rumuński postawił sobie na terenie stosunków wewnętrznych. Postanowił zreorganizować gruntownie administrację i metody polityczne dotychczas używane, usunąć trudności finansowe i poczucie niepewności, wywołane przez ostatnie przesilenia polityczne.

»Le Temps« stwierdza z uznaniem, że rząd p. Maniu dokonał tego i to przy pomocy metod demokratycznych, nie uciekając się do nadzwyczajnych i wyjątkowych zarządzeń. Próba spisku skończyła się kompletnym fiaskiem, a nieporozumienia między rządem a Radą regencyjną w sprawie opracowanej przez rząd reorganizacji administracji zostały usunięte.

I tu następuje ustęp znamieny. »Le Temps« nie pochwała wycofania się opozycji liberalnej z parlamentu w Bukareszcie i stwierdza, podobnie jak to uczyniliśmy tutaj, że zadaniem każdej opozycji jest prowadzenie walki na terenie parlamentarnym, gdyż wycofanie się z tego terenu nigdzie jeszcze żadnej opozycji nie wyszło na zdrowie.

Przyszłość sprawdzi racjonalność projektu o reformie administracji. O ile o decentralizację idzie, to dążenia w tym kierunku mają zakresione granice w trosce o utrzymanie jedności państwa. P. Maniu jest w tej kwestji optymistą, oświadcza, że jeśli naród rumuński, żyjący przed wojną pod czterema rządami, okazał taką wolę połączenia, że pokonała ona wszelkie przeszkody, to projekt reorganizacji wewnętrznej w żadnej mierze nie zdoła uszczuplić tego poczucia wspólności. Prezydent ministrów przytem oświadczył się przeciw autonomii narodowej mniejszości i zaznaczył, że reforma administracji przyznaje wprawdzie prowincjom szeroką autonomję administracyjną, lecz armja, sprawiedliwość, koleje i

wszystkie ważne dla państwa gałęzie i tereny życia państwowego pozostaną w ręku władz centralnych.

»Le Temps« kończy, podkreślając intensywność i tempo energiczne działalności nowego rządu, działalności, prowadzonej w zupełnie nowym duchu. (j.)

Deklaracja programowa Związku Mniejszości Narodowych w Niemczech.

Berlin, 5 sierpnia. (PAT.) W sobotę ubiegłego tygodnia odbyło się w Berlinie z inicjatywy Związku mniejszości narodowych w Niemczech zebranie przedstawicieli prasy zagranicznej oraz korespondentów berlińskich prasy polskiej, na którem przedłożona została deklaracja programowa, precyzująca stanowisko Związku wobec zagadnień mniejszościowych w Europie. Sposoby rozwiązania problemu t. zw. mniejszości narodowych zmierzają dwoma odrębnymi drogami do zasadniczo różnych celów. Jedno rozwiązanie ma być osiągnięte na

Doniosły zwrot w stosunkach angielsko-egipskich.

Jak donoszą z Londynu, rokowania nawiązane przez angielskiego ministra spraw zagranicznych Hendersona z premierem egipskim Mahmud Faszą, zostały ukończone. Jakkolwiek

tekst układu nie został parafowany, nie ulega wątpliwości, że porozumienie zostało osiągnięte. Koła polityczne wykazują ogromne zainteresowanie tą sprawą. Konserwatyści obawiają się zbyt daleko idących ustępstw na rzecz żądań Egiptu, które ich zdaniem mogą narazić na szwank najżywniejsze interesy Imperjum Brytyjskiego. Najwięcej zastrzeżeń budzi sprawa wycofania garnizonów angielskich z miast egipskich. Koła zbliżone do rządu twierdzą, że garnizony angielskie zostaną wycofane jedynie z cytadeli w Kairze i z Aleksandrii, natomiast zostaną rozlokowane w niewielkiej odległości od tych miast.

Według dziennika »Daily Telegraph« tekst układu zawiera następujące punkty:

- 1) Wielka Brytania poprze kandydaturę Egiptu do Ligi Narodów;
- 2) wszelkie sprawy pomiędzy obu krajami będą rozstrzygane przez Trybunał Haski;
- 3) okupacyjne wojska angielskie zostaną wycofane z Kairu i innych miast egipskich i będą stacjonowane w strzbie kanału Suezkiego;
- 4) Wielka Brytania zrzeka się przywileju obrony interesów mniejszości narodowych w Egipcie;
- 5) moc traktatu anglo-egipskiego z 1899 r. w sprawie Sudanu zostanie przywrócona;
- 6) Wielka Brytania zrzeka się sądownictwem konsularnego;
- 7) Egipt zobowiązuje się do zawarcia z Wielką Brytanią przymierza obronnego;
- 8) obie strony zamieniają ambasadorów;
- 9) urząd wysokiego komisarza Wielkiej Brytanji w Kairze zostanie zniesiony.

A. E.

OBRADY DELEGACJI RADY FINANSOWEJ LIGI NARODÓW.

Genewa. (PAT.) Delegacja, złożona z kilku członków rady finansowej, wśród których znajduje się członek polski dr. Młynarski, wiceprezes Banku Polskiego, zbierze się 26 b. m. w Genewie, celem kontynuowania rozpoczętych przez Radę finansową badań nad przyczynami fluktuacji siły kupnej złota oraz ich wpływami na życie gospodarcze poszczególnych państw. Sprawa ta podniesiona została w r. 1928 przez doradczy komitet ekonomiczny Ligi Narodów, którego zdaniem należy dążyć do utrzymania nie tylko stałości kursu waluty oraz niezmienności cen, lecz także w możliwym stopniu do usunięcia gwałtownej haussy i baissy w handlu. Rada Ligi Narodów poleciła wobec tego Radzie finansowej zbadanie, w jakim stopniu i w jaki sposób Liga Narodów mogłaby przyczynić się do rozwiązania powyższych kwestji.

PROCES KS. RADZIWIŁŁA PRZECIWI SKARBOWI RZESZY.

Berlin, 6 sierpnia. (AW.). W ciągu bieżącego tygodnia przed sądem rozjemczym w Paryżu toczy się będzie proces w sprawie pretensji księcia Radziwiłła do skarbu Rzeszy niemieckiej. Powodem procesu jest stwierdzenie przez spadkobierców ks. Radziwiłła, adjutanta Marszałka Piłsudskiego, poległego w 1920 r. w wyprawie kijowskiej, że przymusowa administracja dóbr Kleinitz prowadzona była w sposób rujnujący. Ks. Leonowa Radziwiłłowa wraz z córką skarżą Prusę o odszkodowanie w wysokości trzech milionów fr.

Ostatnie wiadomości giełdowe.

Lwów 6 sierpnia. Na giełdzie zboż. sprawa bez zmiany. Tend. utrzymana, uspokojone.

Na giełdzie akc. obroty małe, kursy chwiejne, tendencja niejednolita, uspokojone.

Ponowna wymiana not między Bułgarią a Jugosławją.

Wiedeń, 5 sierpnia. (PAT.) Według doniesień z Białogrodu, prasa ogłasza dziś tekst noty, wręczonej swego czasu przez posła Nesicza w Sofji w sprawie amnestji Radosławowa i Zekowa, a nadto odpowiedź rządu bułgarskiego. Nota jugosłowiańska wskazuje na to, że ustawa amnestyjna z dnia 3 lipca b. r. wyjdzie na korzyść osób, które na podstawie art. 118 traktatu zawartego w Neuilly, powinny być zasądzone jako przestępcy wojenni. Rząd bułgarski popełnił zatem akt, który stoi w sprzeczności z traktatem pokojowym. Nota przy-

tacza rozkaz dzienny byłego generałissimusa Zekowa, zarządzający wymordowanie inteligencji serbskiej. W końcu nota zaznacza, że rząd jugosłowiański nie może przejść nad tą sprawą do porządku dziennego wobec tej bezprzykładnej zbrodni zbiorowej i domaga się z tego powodu wyjaśnień od rządu bułgarskiego. Dzienniki komentują powyższą wymianę not w tym duchu, że odpowiedź bułgarska nie jest zadowalająca i przyczyni się do zaostrenia stosunków między obu państwami.

Anglja przeciwko planowi Younga.

Londyn, 5 sierpnia. (PAT.) W przeddzień rozpoczęcia konferencji haskiej, opinja angielska zwraca się bardzo ostro przeciw planowi Younga. Wybitny publicysta Stear w artykule w »Sunday Times« analizuje plan Younga i sposób zadośćuczynienia w tym planie interesom angielskim, przy czem dochodzi do wniosku, że plan Younga jest sprzeczny z interesami Anglii i powinien być odrzucony. Anglja winna — zdaniem Steada — dążyć do tego, aby jaknajprędzej uwolnić się od całego splotu reparacji, długów wojennych i skutków wojny, ale w obecnych warunkach lepiej jest stanąć na platformie noty Balfoura i zachować plan Davesa, aniżeli wprowadzić w życie plan Younga. Co do

spraw politycznych konferencji, Stead podkreśla, że oddzielne wycofanie wojsk angielskich z Nadrenji, nie czekając na wycofanie wojsk przez Francję i Belgię, nie byłoby najpewniejszym środkiem do utrzymania harmonji i zgody międzynarodowej. Z drugiej strony ewentualność pozostawienia wojsk okupacyjnych angielskich w Nadrenji na dalszych 5 lat bezwarunkowo nie jest w Anglii popularna. Według Steada, konferencja haska będzie pojedynkiem między Briandem a Snowdenem. Wystąpią oni w Hadze jako dwaj rywale, powołani do współpracy. Charakterystycznym w ten sposób plan Younga, Stead bardzo pesymistycznie ocenia możliwość konferencji haskiej.

Głosy prasy francuskiej.

Faryż, 5 sierpnia. (PAT.) Prasa zamieszcza komentarze o rozpoczynającej się jutro konferencji w Hadze. — Dzienniki zaznaczają, że nad wszystkimi kwestjami górować będzie sprawa ewakuacji Nadrenji. »Action Francaise« pisze, że oficjalnym celem jej zwołania jest wprowadzenie w życie planu Younga, w którym zainteresowani są wszyscy, nawet najdrobniejsi wierzyciele Niemiec, wobec czego przedstawiciele wszystkich krajów wezmą udział w dyskusji. Sprawa jednak przedstawia się inaczej, gdy chodzi o ewakuację Nadrenji, stanowiącą zagadnienie związane ściśle z przyjęciem planu Younga. W dyskusji nad tą ostatnią sprawą wezmą udział tylko państwa okupacyjne oraz główne mocarstwa, które opracowały traktat wersalski. Natomiast Polska, Czechosłowacja, Rumunja i Jugosławja mają być od obrad w tej kwestji usunięte, czyli innymi słowy ewakuacja wraz z jej dotychczasowymi gwarancjami,

których domaga się rząd francuski, ma być rozpatrywana jedynie z punktu widzenia zachodniej granicy Rzeszy oraz jej stosunku do bezpieczeństwa granic Francji i Belgji. Czy przygotowuje się — zapytuje artykuł — pozostawienie cichaczem Niemcom swobodę działania we wschodniej Europie?

»Victoire« podkreśla krzywdę, jaką wyrządzono t. zw. państwom o ograniczonych interesach. Otrzymały one wprawdzie na zasadzie traktatu wersalskiego rozszerzenie swych granic, lecz udział ich w doniosłej sprawie odszkodowań okazał się znikomym. Tymczasem ucierpiały one w wojnie niemniej od wielkich mocarstw. Polska została doszczętnie zrujnowana przez wojska niemieckie, austriackie, rosyjskie i bolszewickie, a jednak przyznano jej w planie Davesa udział śmiesznie mały, mniejszy niż jeszcze w planie Younga.

Zasady nowego kodeksu postępowania karnego.

VI.

Nurtujące już od dłuższego czasu w nauce poglądy, że odrębnie winno się traktować przestępcę młodocianego, że zadaniem sądownictwa karnego powinna być w tych wypadkach nie tyle surowa kara, ile znalezienie środków, by młodociany przestępca nawrócił z obranej złej drogi i stał się jednak jednostką zdolną do życia społecznego, — znalazły swój pełny wyraz w nowym kodeksie.

Z całokształtu norm postępowania karnego wyjęto postępowanie w sprawach nieletnich postanawiając, że postępowanie w sprawach nieletnich, którzy w chwili rozpoczęcia rozprawy głównej nie ukończyli lat siedemnastu, odbywać się ma przed specjalnym sądem dla nieletnich. Zadaniem Sądu jest w tych wypadkach nie tylko ustalić okoliczności czynu zarzucanego nieletniemu ale ponadto ustalić stopień rozwoju umysłowego i moralnego nieletniego oraz inne dane niezbędne do stwierdzenia, czy działał z rozeznanie. Wreszcie ma tu sędzia zbadać charakter i przeszłość nieletniego, warunki, w jakich żył i wychowywał się, stosunki moralne i materialne jego i jego rodziny oraz środki nadające się do jego poprawy.

Zamiast tymczasowego przytrzymania stosuje się oddanie nieletniego pod dozór rodziców, opiekunów lub innej osoby godnej zaufania albo też zatrzymanie w specjalnym schronisku dla nieletnich.

W swych ostatnich rozdziałach normuje kodeks kwestję odszkodowania za niesłuszne skazanie lub oskarżenie. Mianowicie osoba, skutkiem wznowienia postępowania prawomocnie uniewinniona lub skazana według łagodniejszego przepisu karnego, może tytułem odszkodowania żądać wynagrodzenia od Skarbu Państwa za szkody i straty materialne oraz krzywdę moralną, jeżeli względem niej wykonano w całości lub w czę-

ści karę, którą następnie uchylono. Sąd jednak może odmówić wynagrodzenia, jeżeli poszlaki, zebrane w poprzednim postępowaniu, nie zostały w sposób stanowczy odparte w postępowaniu wznowionem. Ponadto w każdym wypadku wydając wyrok uniewinniający, Sąd może przyznać oskarżonemu prawo do odszkodowania od oskarżyciela prywatnego lub posiłkowego za doznaną krzywdę materialną i moralną, jeżeli oskarżenie było świadomie fałszywe albo jeżeli skarżyciel używał środków nieuczciwych w celu uzyskania wyroku skazującego.

Równocześnie z rozporządzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, ogłaszającym Kodeks postępowania karnego, wydane zostało rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o sądach doraźnych.

Postępowanie doraźne może zarządzić Rada Ministrów na wniosek Ministra Sprawiedliwości, uczyniony w porozumieniu z Ministrem Spraw

Wewnętrznych, jeżeli pewna kategoria przestępstw szerzy się w sposób szczególnie niebezpieczny dla porządku i bezpieczeństwa publicznego. Postępowanie doraźne odbywa się bez śledztwa. Prokurator może jedynie przeprowadzić dochodzenie sam lub za pośrednictwem policji. Akt oskarżenia winien być wniesiony najpóźniej dnia dwudziestego pierwszego po dniu ujęcia oskarżonego, a dnia dziewięćdziesiątego po dniu popełnienia przez niego ostatniego przestępstwa, ulegającego karaniu w postępowaniu doraźnym.

Wyrok śmierci należy wykonać w ciągu dwudziestu czterech godzin po jego ogłoszeniu. Każdy wykonany wyrok śmierci podać należy do powszechnej wiadomości przez obwieszczenie publiczne.

Takie są mniej więcej ogólne zasady nowego polskiego postępowania karnego. Upraszcza je one niewątpliwie w sposób zasadniczy dotychczasowe przestarzałe normy i w rękach sumiennych i świadomych swych zadań sędziów powinny się stać dobrym instrumentem wymiaru sprawiedliwości karnej.

L.

Niepomyślna sytuacja delegacji niemieckiej na konferencji haskiej.

Gdańsk, 5 sierpnia. (PAT.). Omawiając rozpoczynające się jutro w Hadze obrady konferencji międzynarodowej w sprawie planu Younga. »Dan. Zeitung« podkreśla, że sytuacja delegacji niemieckiej w Hadze nie jest pomyślna. Nietylko bowiem Rumunja i Grecja — co możnaby przeboleć — ale także Anglia nie okazuje skłonności przyjęcia planu Younga bez zastrzeżeń. Nie da się nawet przewidzieć, czy Anglia nie będzie chciała tego planu w ogóle odrzucić, co mogłoby wprowadzić Niemców w fatalną sytuację. W końcu autor artykułu stwierdza, iż nadzieje pokładane ze strony niemieckiej w Briandzie są zawodne, albowiem Briand będzie działał jako wybitny patriota

francuski, a zatem dla strony niemieckiej nie przedstawia żadnej korzyści.

Londyn, 5 sierpnia. (PAT.) Wbrew oczekiwaniom opinii angielskiej, która przypuszczała, że ambasador Daves będzie oficjalnym obserwatorem na konferencji w Hadze, rząd Stanów Zjednoczonych nie zamianował żadnego oficjalnego obserwatora, a tylko polecił pierwszemu sekretarzowi ambasady amerykańskiej w Paryżu, Wilsonowi, aby nieoficjalnie obserwował konferencję haską. Prasa angielska wysnuwa z tego wniosek, że Waszyngton chce być jaknajdalej od dyskusji w Hadze, zachowując temsamem zupełnie wolną rękę.

CZESŁAW JANKOWSKI.

Jak Lenin zawierał „pokój“ w Brześciu?

(Dokończenie.)

Takie było preludjum do brzeskich układów pokojowych. Niemcy, jak wiadomo, nie licząc się wcale z wymędrkowaną przez naszą delegację formułą, która te układy „uświęciła“, już w lutym ruszyli naprzód, zagarniając w gwałtownej ofensywie sporą część kraju, zagarniając mnóstwo wojennego materiału, porzucanego przez cofające się bez wystrzału wojska nasze, opanowując nieprzebrane mnóstwo zapasów prowiantowych i takim zareagowaniem na zawarty z nami „pokój“ — pisze p. Brujewicz — przyczyniając młodemu naszemu rządowi sowieckiemu niezliczoną ilość ambasadów i kłopotów natury politycznej, głównie międzynarodowej. Dopiero jednak, gdy Niemcy ruszyli... na Piotrogród, zrozumiano powszechnie w Rosji, że koncepcja pokojowa brzeska, której zachwycano się oryginalnością, była co się zowie — głupia.

Przypomniano sobie ostry dowcip starego wojska generała Dragomirowa z czasów wojny japońskiej. Dragomirow kpił niemiłosiernie z nabożnego Kuropatkina i z jego taktyki: „My w Japonczyków świętymi obrazami, ikonami... a oni w nas szymozą!“ Tak i teraz. Niemcy walą się na nas z bronią w rękę a my rączki za plecy i u szczęśliwieni wołamy: „A co? A co? Wy na nas... a my — nie wojujemy!“

Wojować myśmy już faktycznie nie mogli — przyznaje p. Brujewicz — i nie chcieliśmy wojować i nie należało już dłużej wojować... ale trzeba było mieć w rękę dobrze zabezpieczone, rzeczywisty pokój, podpisany przez obie strony.

Lenin był jak w gorączce. Czuł, że nie wiele braknie, aby świeżo powstały rząd sowiecki — runął; aby w tej „wojnie — nie wojnie“ starty został z oblicza Rosji. W tych czasach najbardziej niebezpiecznego przełomu rzucił się Władimir Iljicz do studjowania wojen napoleońskich, w szczególności odrodzenia się z pod jarzma Napoleona: Prus, Austrii, Włoch... Rzucił się do budowania krzepkiej teorii opartej na historycznym, najrealniejszym, wielkim przykładzie: jak może państwo zwyciężone, przyjąwszy najbardziej ciężkie warunki pokojowe, jednak pozwoli wyostać się z tej matni, powoli skruszyć narzucone mu przez zwycięzców pięta i upokorzenia... jak można, a nawet w danym wypadku trzeba poddać się a jednak nie ulec.

I, czując pod sobą mocny grunt niezawodnej teorii, zaczął Lenin z całą, zwykłą sobie energią, przeciw ku zawarciu z Niemcami rzeczywistego, en régles pokoju... choćby na najbardziej ciężkich warunkach! Był najpierw otrzynać za wszelką cenę — „wojennu pieredyszku“, którąby mógł natychmiast spożytkować dla uregulowania spraw wewnętrznych w Rosji sowieckiej, dla ukonsolidowania rządów sowiecko-bolszewickich i ich ugruntowania.

W Smolnym, w rezydencji swojej piotrogrodzkiej, odbywał Lenin nieustanne konferencje ze wzywany tam przywódcami ruchu bolszewickiego. Badał ich opinie, wpływał na nich, urabiał, poddawał własną koncepcję pokojową. Aż dobił się swego. Ideologia Władimira Iljicza zatriumfowała

nad „oryginalną“ kazuistyką... dziwłaga brzeskiego.

Co zaś do mas — osobiście co do masy wojska — to masy żołnierskie i włościańskie chciały jednej tylko rzeczy: pokoju i to jaknajszybciej! Czemże była armja carska? Był to tłum włościaństwa wpędzony w mundury żołnierskie aż z najdalszych dzielnic Rosji. Otóż te masy z najdalszych i dalekich prowincji powtarzały w jeden głos: „Co mamy bić się? Poco i naco? Przecie aż do nas Niemcy nie dojdą!“

Jak się rzekło: Lenin postawił na swoim. Przekonał „sfery miarodajne“, kierujące Rosją sowiecką, że trzeba z Niemcami zawrzeć pokój. I pokój faktyczny stanął. Całą za niego odpowiedzialność wziął Lenin na siebie.

Pokój został zawarty, aby się tak wyrazić, lege artis.

Byliśmy już w Moskwie — opowiada p. Boncz-Brujewicz — kiedy nam rząd niemiecki nadesłał tekst zawartego traktatu pokojowego w dwóch językach, w niemieckim i w rosyjskim. Tekst był wykaligrafowany prześliznię na bajecznie pięknym papierze; nie brakło też wspaniałej oprawy. Egzemplarz, otrzymany w Głównym Urzędzie Rady Komisarzy Ludowych, sam miałem zaszczyt zanieść natychmiast do Włodzimierza Iljicza.

Wziął w rękę spory „tom“ tego egzemplarza. Obejrzał. Uśmiechnął się — i uśmiechając się rzekł:

— Niema co mówić: piękna oprawa, piękne pismo... lecz nie upłyńcie pięciu miesięcy a z tego eleganckiego papierka (S etoj krasiwój bumażki) nie pozostanie śladu. Niemcy nie rozumieją, że są już pokonani. Dla nas zaś zawarcie takiego pokoju ma ogromną wagę. Da nam możność okrzepnąć, wzmocnić się. Niech pan tę śliczną

Ruch naturalny ludności w I. kwartale 1929 r.

Główny Urząd Statystyczny opublikował w zeszytce 15-tym „Wiadomości Statystycznych“ dane tymczasowe o ruchu naturalnym ludności w pierwszym kwartale 1929 r. Ogółem w pierwszym kwartale 1929 r. małżeństw zawarto 84.906 (co stanowi w stosunku rocznym 11.2% małżeństw na 1000 ludności), urodzeń 248.571 (32'7 na 1000 ludności), zgonów 168.185 (22.1 na 1000 ludności); przyrost naturalny ludności wynosi 80.386 (10.6 na 1000 ludności).

Liczba małżeństw zawartych uległa nieznacznej zniżce (0.3.6) w zestawieniu z pierwszym kwartałem 1928. Zniżka ogólna jest głównie rezultatem zmniejszonej liczby małżeństw u rzymskich katolików, co idzie w parze z krótszym w porównaniu z r. 1928 okresem zawierania małżeństw w pierwszym kwartale, wobec wcześniejszego rozpoczęcia postu w r. 1929. U wyznań grecko-katolickiego i prawosławnego, u których czynnik ten ze względu na odrębny kalendarz nie wywarł w r. b. wpływu tamującego, notuje się znaczny wzrost liczby małżeństw (12-17%).

Liczba urodzeń na całym obszarze Rzeczypospolitej utrzymuje się na poziomie pierwszego kwartału r. b. Liczba zgonów uległa gwałtownej wyższe w porównaniu z odnośnym kwartałem 1928 r. Liczba ta dla całego Państwa wzrosła o 20.1%, najwięcej w Województwach central. (o 24.9%), najmniej w Województwach południowych (o 16.9%).

Specjalnie przeprowadzone częściowe badanie przyczyn zgonów wykazało, iż główną a najprawdopodobniej jedyną (i wybitnie przejściową) przyczyną tej wyższości jest niezwykle ostra zima, która dla większej części Państwa nosiła charakter kłęski żywiołowej.

W związku z powyższem uległa zniżce (o 26.9%) liczba przyrostu naturalnego ludności.

książeczkę odeśle towarzysowi Czyczerynowi dla jego kolekcji.

Sprawdziły się słowa Lenina. Po pięciu już miesiącach zaczęły Niemcy staczać się, jak kamień z góry, na tak bardzo fatalne dla nich platformy... Traktatu Wersalskiego.

Zaś Rosja — wyciąga konkluzję p. Boncz-Brujewicz — nie potrzebowała wcale zrywać pokoju zawartego w Brześciu. Sam się on rozpadł. I Rosja, wolna i swobodna, stoczywszy zwycięsko wojnę domową na czternastu frontach wewnętrznych, poskromiwszy zakusy cudzoziemców mieszania się do jej wewnętrznych spraw, pozawierała „mirnyje sagłaszenija“ z narodami znajdującymi się przed wojną w granicach państwowych Rosji, a obecnie korzystających z praw pełnego samookreślenia (p. Brujewiczowi nie wypada wyrazić się: z wolności i swobody), pozawierała nowe traktaty, porozumiała się z Niemcami i wzniosła gmach Państwa Robotników na mocnych fundamentach dyktatury proletariatu!

Taki był „blestiaszczyj“ epilog sławetnego „Pokoju Brzeskiego“.

Niech się p. Boncz-Brujewicz cieszy, zachwyca i wiwatuje.

Do tego, co napisał, my mamy do dorzucenia jedną tylko refleksję. Jeśli by był Lenin dożył do dzisiejszego dnia, miałby przed oczami potwierdzenie swojej teorii o... ewolucji wszystkiego, co wyrąbie miecz; potwierdzenie o wiele nawet dosadniejsze niż rozkruszenie się potęgi Napoleona. Miałby przed oczami istne arcydzieło podważania z kolei przez Niemcy... Traktatu Wersalskiego.

A no, taka już kolej rzeczy na naszym globie. Dzieje polityczne świata czyliż to nie jedno zaczarowane koło: od rewanzu do rewanzu?

